

Jolanta Nogaj-Chachaj

Karmanowice, gm. Wąwolnica, woj.
lubelskie, st. 35

Informator Archeologiczny : badania 22, 12-13

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Hyża, gm. Zamość,
woj. zamojskie,
st. 1

Wojewódzki Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski w Zamościu

Badania prowadził mgr Wiesław Koman. Finansował WOA-K w Zamościu. Drugi sezon badań ratowniczych. Osady z neolitu i epoki brązu, oraz ślady osadnictwa okresu wędrówek ludów i średniowiecza.

Prowadzono badania ratownicze, które poprzedzone zostały sondażami w 1986 r.; wówczas odkryto grób kultury strzyżowskiej. Obecne prace koncentrowały się w północno-zachodniej części stanowiska. Celem ich było określenie stopnia zniszczenia tej strefy osady oraz rozpoznanie dalszych jej partii. Złożono 8 wykopów o łącznej powierzchni ok. 105 m².

W czterech wykopach (nr 4, 5, 6, 7) wytyczonych równolegle względem siebie a usytuowanych na krawędzi i stoku doliny rzeki Łabuńki odsonięto skraj wyblerszyska płaskowini, która istniała tutaj kilkanaście lat temu. W jej zasypisku dochodzącym do 2 m głębokości rejestrowano dużą ilość przemieszanego materiału ceramicznego z epoki neolitu, brązu, okresu wędrówek ludów oraz średniowiecza, a także materiały nowożytnic. Ponadto w wykopie nr 6, w jego części oddalonej od płaskowini natrafiono na dwa, niewielkie obiekty jamowe o owalnych zarysach uchwyconych na głębokości 50 cm. Ich średnice dochodziły do 1 m a miąższość sięgała 30 cm. Jeden z nich zawierał materiał ceramiczny kultury lubelsko-wolyńskiej ceramiki malowanej, a drugi fragment naczyńa kultury amfor kullistych (?). W wykopach nr 2, 3, 3A, biegnących po stoku doliny, odkryto pięć małych obiektów o charakterze płytkich jam, słabo czytelnych zarówno rzucie poziomym, jak i na profilach. Dwie z nich w ogóle nie zawierały materiału zabytkowego, natomiast w trzech pozostałych stwierdzono po kilka fr. ceramiki z wczesnego okresu epoki brązu. Ponadto w wykopie nr 3A natrafiono na głębokości 20 cm na duże skupisko ceramiki. Wyróżniono w nim spore fragmenty naczyń oraz drobne fragmenty ceramiki wczesnej epoki brązu i okresu wędrówek ludów i średniowiecza. Materiały te były przemieszane i zalegały na złożu wtórnym.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że północno-zachodnia część stanowiska została zniszczona przez istniejącą tu ongiś płaskowinę. W wyniku zasypiania jej wyblerszyska i niwelacji terenu, dalszemu zniszczeniu uległa strefa osady z nią sąsiadująca. Z tego powodu warstwa kulturowa zawiera silnie przemieszane materiały. Dalsze partie stanowiska nie wykazują takiego zniszczenia i roszą interesujące efekty w trakcie przyszłych badań wykopaliskowych.

Badania powinny być kontynuowane ze względu na stałe zagrożenie stanowiska.

Jakuszowice, gm. Kazimierza Wielka, woj. kieleckie, st. 2 - patrz okres wpływów rzymskich.

Kaczórki, gm. Krasnobród, woj. zamojskie, st. 2 - patrz epoka brązu.

Karmanowice, gm. Wąwolnica,
woj. lubelskie,
st. 35

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie, Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Jolanta Nogaj-Chachaj. Finansował WKZ w Lublinie. Drugi sezon badań. Cmentarzysko kultury pucharów Łękwatych.

Badania miały na celu określenie zasięgu cmentarzyska i rozpoznanie jego charakteru. Prace wykopaliskowe objęły obszar ok. 200 m². Wykopy założono w najbardziej zagrożonej zniszczeniami części stanowiska, w odległości ok. 7 m na północ od miejsca badań w 1987 roku.

Na głębokości 10-20 cm od powierzchni gruntu natrafiono na konstrukcję kamienną, w kształcie prostokąta, o wymiarach 15x3 m, zorientowaną dłuższą osią według kierunku W-E. Boczne jej ściany budowały bryły wapienia o dużych rozmiarach, ściśle przylegające do siebie. Płaszczyznę konstrukcji tworzył rumosz wapienny, uszczelniony dodatkowo lepiszczem z gliny. Wewnątrz konstrukcji wapiennej odkryto 9 grobów szkieletowych. Każdy z nich posiadał oddzielną komorę kamienną. W większości zmarli zwróceni byli głowami ku zachodowi. W dwu przypadkach odnotowano szkielety ułożone głowami w kierunku południowym i zachodnim. Zarejestrowano również dwa pochówki podwójne. Grób nr 11 zawierał szkielety dwóch osobników dorosłych, ułożonych naprzemiennie, jeden na drugim. W grobie nr 20 pochowano dorosłego osobnika, natomiast w ścianie bocznej odkryto szkielet dziecka ułożony na boku. Był to jedyny grób wewnątrz konstrukcji kamiennej zawierający wyposażenie. Stanowiła je dwuucha amfora z rytym ornamentem zygzaka pod wylewem złożona przy stopach dorosłego osobnika oraz fiasza z kryzą i z uchem umieszczona przy czaszce szkieletu.

Na uwagę zasługują układ trzech grobów: nr 11, 13 i 17. Każdy z nich posiadał oddzielną komorę grobową. Groby nr 11 i 13 zostały zbudowane ponad grobem nr 17, usytuowanym na głębokości 70 cm. Obok zespołu tych grobów natrafiono na ślady ogniska.

Poza obrębem konstrukcji kamiennej, w odległości ok. 2 m na północny-wschód od niej odkryto pojedynczy grób z zachowaną w bardzo dobrym stanie komorę grobową. Zmarły ułożony był na wznak, z głową skierowaną ku zachodowi. Przy jego głowie, po prawej stronie znaleziono amforę z ornamentem plastycznych wąsów przy uchach i sznura jednodzielnego przy wylewie oraz flaszę z kryzą. Pomiedzy dużą konstrukcją kamienną a pojedynczym grobem zaobserwowano ślady wkopu.

Z jam grobowych pobrano próby do datowania metodą C14.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Katedrze Archeologii UMCS.

Badania będą kontynuowane.

**Kichary Nowe, gm. Dwikozy,
woj. tarnobrzeskie,
st. "Pole Bolenia"**

**Polska Akademia Nauk Instytut Ilustracji
Kultury Materialnej w Warszawie,
Zakład Metodologii Badań Archeologicznych**

Badania prowadziła mgr Hanna Kowalewska-Marszałek przy udziale mgr Doroty Cyngot. Finansowały: BBiDZ w Tarnobrzegu oraz IHKM PAN. Drugi sezon badań. Cmentarzysko neolityczne kultury pucharów lejkowatych.

Celem prac było odsłonięcie i zadokumentowanie całości "bruku" kamiennego, rozpoznano częściowo w 1987 roku, ustalenie jego funkcji i chronologii oraz określenie charakteru całego stanowiska.

Wykop, założony w środkowej części stanowiska (na polach II. Bolenia i B. Rąba) pokrywał się częściowo z wykopem I/87, obejmował 84 m² powierzchni i odpowiadał zasięgowi występowania "bruku" (określonemu poprzednio przy pomocy sondowania). W jego obrębie odsłonięto szereg zacleśnień i skupisk kamiennych, będących - jak się wydaje - pozostałościami dużego obiektu o charakterze sepulkralnym. Na obiekt ten składały się: nie istniejący już dziś nasyp z bliżej nieokreśloną konstrukcją po jego stronie północnej, zwarty "bruk" kamienny oraz znajdujące się w pobliżu "bruku" groby (jeden z nich przebadano w sezonie 1987, cztery dalsze w 1988 r.). Badania obiektu prowadzono w pasie pomiędzy dwoma profilami, prostopadłymi do jego dłuższej osi.

"Bruk" o powierzchni ok. 10 m² tworzyły okruchy kamienne różnej wielkości, najczęściej niezbyt duże, choć było wśród nich również kilka większych płyt. Układ kamieni był chaotyczny, leżały one jedne na drugich, tworząc pokrywą o miąższości do kilkudziesięciu centymetrów.

Dwa spośród czterech badanych grobów były silnie zniszczone; zawierały one pojedyncze kości i ślady konstrukcji kamiennych. Trzeci grób był grobem jamowym, przykrytym pojedynczą płaską płytą kamienną; w jego wypełnisku znaleziono trzy rurkowate paciorki, wykonane z muszli lub wapienia. Czwarty grób był rodzajem skrzynki kamiennej zbudowanej z niewielkich, płaskich płyt, tworzących ściany boczne, bruk na dnie oraz pokrywą. W obu grobach znaleziono pochówki dzieci.

Materiał archeologiczny, niezbyt bogaty, stanowiło kilkadziesiąt drobnych fragmentów ceramiki związanej głównie z kulturą pucharów lejkowatych (m. in. fragmenty flaszki z kryzą), nieliczne wyroby krzemienne i pojedyncze kości zwierzęce. Znaleziono również zdobiony przęślik gliniany, dwa wyroby obsydianowe oraz liczne paciorki z kości, muszli i wapienia(?).

Badania pozwalają przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że badany obiekt jest zniszczonym grobowcem megalitycznym związanym z kulturą pucharów lejkowatych. Nawiązuje on do konstrukcji tego rodzaju znanych z Wyżyny Lubelskiej. Na terenie Sandomierszczyzny byłby to natomiast pierwszy tego typu obiekt.

Materiały z tegorocznych badań są przechwywane w Zakładzie Metodologii Badań Archeologicznych IHKM PAN w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

**Kobylanki, gm. Skulsk,
woj. konińskie,
st. 2**

Muzeum Okręgowe w Koninie

Badania prowadził mgr Krzysztof Gorczyca. Finansowało Muzeum Okręgowe w Koninie. Pierwszy sezon badań. Osada pucharów lejkowatych.

Stanowisko położone jest ok. 1000 m na SSE od zabudowań wsi na piaszczystym, wydłużonym na osi NS wyntestieniu. Obejmuje jego kulminację i zachodni stok opadający łagodnie ku rynnie wytopiskowej. Powierzchnia, na której zaobserwowano występowanie materiału, wynosi